

Tenni kell, és mindig többet

A felvidéki Nagyabony Csemadok-szervezetének évadzáró gyűlésén vendégszerepelt a Budakeszi Népdalkör. A nagyabonyi népdalkör meghívására tett látogatáson a budakesziek megismerhették a 90%-ban magyar lakta csallóközi település és a helyi Csemadok-szervezet vezetőit, meghallgathatták az előző évről szóló beszámolókat, a szervezet rövid történetét, melyet kifejezetten a vendégek kedvéért eleveztett fel Molnár Tibor, a Csemadok dunaszerdahelyi választmányának elnöke, aki egyben Nagyabony alpolgármestere is.

A történet Trianonnal indul és az 1945-ös Beneš-dekrétumokkal tetőzik, amikor a szlovákiai magyarokat kollektív bűnössé nyilvánították, megfosztották állampolgárságuktól, őket téve felelőssé Csehszlovákia 1938 utáni szétdarabolásáért. Elrendelték a magyarok vagyonának elkobzását, betiltották a magyar nyelv használatát, így megszűnt a magyar oktatás, nem jelenhettek meg magyar nyelvű könyvek, újságok. A csehszlovák kormány több mint félmillió, magát magyar nemzetiségűnek valló lakost egyoldalúan Magyarországra dobott volna át, de ezt a potsdami konferencián részt vevő nagyhatalmak egy részének vétője megakadályozta. Így a cseh határról kitelepített német ajkú lakosság helyére negyvennégyezer felvidéki magyart költöztettek, a Magyarországgal kötött lakosságcsere-egyezmény révén pedig nyolcvanezer felvidéki magyart telepítettek az anyaországba.

A megszorító intézkedések csak 1948-tól enyhültek: a megmaradt magyarság visszakapta csehszlovák állampolgárságát, fokozatosan megnyíltak a magyar nyelvű iskolák, megjelent egy magyar nyelvű lap, az Új Szó és 1949. március 5-én megalakult a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete, a Csemadok (1993 óta Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség). Működésének első évtizedében a kommunista diktatúra erős korlátok közé szorította tevékenységét. A Csemadok aktivistái népfőiskolai jellegű előadásokat szerveztek a tagságnak, ahol a mezőgazdasági termelés alapkérdéseitől az orosz nyelvtanfolyamig mindennel foglalkoztak, amivel lehetett. Hiszen egy

olyan hároméves időszak ért véget számukra, amikor még a pusztá létezésüket sem ismerték el. A Csemadok létrejöttével viszont jogszerűen használhatták az anyanyelvüket, színjátszó és néptánc csoportokat, énekkarokat hozhattak létre, ezeknek fellépéseket szerveztek, így az országon belül utazhattak, egymással találkozhattak, beszélgethettek, véleményt cserélhettek. A Csemadok az országot irányító politikai erők szándéka ellenére rövidesen a felvidéki magyarság közösségi összetartozásának jelképe lett.

A rendszerváltáskor remélték, hogy a Csemadok-munka is könnyebb lesz, de nem így történt. A Mečiar-kormány 1994-ben 60%-kal csökkentette, majd 1995-ben teljesen megszüntette anyagi támogatásukat. A Csemadok valamennyi dolgozóját kénytelen volt elbocsátani. A területi (járás) szervezettek önállósodtak, próbálnak maguk gondoskodni irodáik, szervezetük és rendezvényeik finanszírozásáról

A Budakeszi Népdalkör és a vendéglátók

A súlyos anyagi gondok és nehézségek ellenére 17 területi választmányával és közel hatvan ezres taglétszámával jelenleg a Csemadok rendelkezik a legmegbízhatóbb országos struktúrával és mozgósító erővel, amelyre a Magyar Koalíció Pártja is támaszkodhat, ha a magyarság érdekében tömegmegmozdulásra van szükség.

Nagyabonyban Czajlik Lukács, az alapszervezet titkárának beszámolójából megtudtuk, hogy a 2007-ben mindössze negyvenezer korona, azaz 320 ezer forint összes bevételből gazdálkodó egyesület megünnepelte március 15-ét, Húsvétkor passió-játékot adott elő az énekkar és a Csemadok többi tagja, május elején májusfűt állítottak. A színjátszó kör megújítására, aerobik-tanfolyamra, természetjáró kirándulásra, borkóstolóra, színházlátogatásra, természetgyógyász előadásra és szilveszteri bálra, amely szintén szerepelt a múlt évi tervben, már nem tudtak sort

keríteni. A temetőben viszont újra felállították azt a nagykeresztet, ami még az ötvenes években ott állt, de az idő vasfoga és a politika más sorsot szánt neki, s a mindenévből jelentős önkormányzati támogatásból sikerült megújítani a népdalkör fellépő ruháit.

Kis Katalin, az énekkar vezetője beszámolt a tollfosztás hagyományának felújításáról, az eddig eredménytelen próbálkozásokról, hogy a régi citera együttesüket újrászervezzék, s a szigligeti népzenei táborról, hiszen innen az ismeretség is a Budakeszi Népdalkörrel.

Bödök Mária, Nagyabony polgármestere külön köszönettel üdvözölte a budakeszieket és sikerült néhány szót váltanunk Huszár Lászlóval, a Csemadok Művelődési Intézetének igazgatójával is. Ő az egész szlovákiai magyarságot megszólító rendezvényeiről, az országos szavaló és prózamonddó versenyről, a Biborpiros szép rózsaszínű népdalversenyről és a Dunamenti tavasz színjátszó fesztiválról mesélt és a Budakeszi Népdalkörnek felajánlotta válogatásra a Csemadok tizenöt ezres, hangzóanyag melléklettel ellátott népzenei adattárát.

Molnár Tibor szerint tenni kell, és mindig többet. Ehhez kellene azok a magukban lámpást hordozó emberek, akikben megvan a tűz, hogy gyújtani tudjanak. Társadalmi munkát nem lehet e nélkül a belső tűz nélkül végezni.

E munkát segítő, a Budakeszi Népdalkör egyik kísérője még azon az estén felvételért kérte a Csemadok nagyabonyi szervezetébe, amit a vezetőség el is fogadott.

Hazatérve már más szemmel néztük, más füllel hallgattuk, s aggodalommal figyeltük a szomszédokból érkező új híreket: mintegy ezer hívó és lelkipásztor támogatja aláírásával azt a nyílt levelet, amelyben több civil szervezet, köztük a Csemadok is tiltakozott a szlovákiai katolikus egyház magyarok számára kedvezőtlen új területi-kanonjogi rendezése ellen. Az új rend nincs tekintettel a felvidéki magyarság déli határhoz közeli, nyugat-keleti irányú tömbjére: észak-déli irányban hat keskeny sávra osztották az országot, így bontva meg az egy tömbben délen élő magyar nemzetiségű hívek természetes egységét, szorítva őket kisebbségbe az újonnan szervezett egyházmegegyen belül.

Koós Hutás Katalin

BUDAKESZI IRÁNYTÚ Alapító főszerkesztő: Koós Hutás Katalin (30) 922-6418

• 2092 Budakeszi Pf. 136. Tel./fax: (23) 457-058 • E-mail: szerkesztoseg@budakesziiranytu.hu • Grafika: Kacsóh Pongrác

• Hirdetésefvétel: Mályiné Kaiser Erika (23) 453-994. (70) 571-7439 • Kiadja az AGE QUOD AGIS Kft. • Felelős kiadó: a kiadó vezetője

• Nyomda: Arphoto Press Kft., Budakeszi • Terjesztés Budakeszin (Makkosmárián és Nagyszénászugban is), Pátyon, Budajenőn, Telkiben, Perbálon, Nagyköváciban és Remeteszőlősen. • Az újság Budakeszin beszerezhető még a Kiskápolna Könyvesboltban, a CBA újságárusánál (végállomás), az Átrium Üzletház lottóüzletében, a Kórosi Vegytisztítóznál, a könyvtárban és a Könyvzugban (Művelődési Központ). • A többi település terjesztési adatait lásd a rovatoknál.

• Lapzárta: minden hónap 15-én 12 óra. • ISSN 1786-4577 • Megjelenik 10 500 példányban.

